

Список використаних джерел

1. Іщенко В. Невизнані та частково визнані держави в сучасному міжнародному праві. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. Випуск 3/4 (31–32). 2016. С. 209–215.
2. Сквозников А. Феномен непризнаних и частично признанных государств и особенностей их правосубъектности. *Вестник Самарской гуманитарной академии*. Серия : Право. 2011. № 2 (10). С. 3–12.

Рибалкін Андрій Олександрович

доцент кафедри загальноправових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент

Середняк Анастасія Михайлівна

студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

**ПРАВО НА СВОБОДУ ВІРОСПОВІДАННЯ:
ЕВОЛЮЦІЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ВИЗНАННЯ І ЗАХИСТУ**

У міжнародно-правових документах, що являють собою каталог прав людини як універсального, так і регіонального характеру, серед інших закріплюється право на свободу совісті і віросповідання – одного з фундаментальних прав особи.

Формування міжнародно-правових норм захисту права на свободу віросповідання має давню історію. З розвитком європейської цивілізації поступово складається ціла система норм, що захищають це право.

Досліджуване питання було в різні часи предметом наукового дослідження низки вчених філософів, істориків, юристів, серед них: І. Вишнякова, М. Лубська, В. Малишко, Г. Сергієнко, С. Симорот, В. Сорокун, О. Шевелева, М. Шибанова, Л. Ярмол та ін.

Питання свободи світогляду і віросповідання завжди було в центрі уваги науковців і предметом досліджень у світовій науковій думці. Першим нормативним документом, де закріплювалося це право, був Міланський едикт 313 р., виданий імператорами Римської імперії Костянтином і Лікинієм, в якому вони надавали «християнам і всім іншим повну свободу додержуватись тієї релігії, яку вважають для себе найліпшою».

Хоча для Стародавнього світу вже характерна певна терпимість в питаннях релігійних переконань, однак формування ідеї правового захисту свободи віросповідання все ж пов'язане з християнською цивілізацією. У середньовічній католицькій Європі, попри войовниче ставлення християнства до інших релігій (напр. ісламу), поступово формується ідея терпимості до окремих релігійних напрямків в межах християнства (наприклад, протестантизму). В умовах становлення і формування суверенних держав, що намагалися позбавити себе формальної зверхності як Імператора Римської імперії германської нації, так і Папи Римського, принцип релігійної свободи, як складовий елемент суверенітету держави, мав надзвичайно важливе значення [1].

Вестфальський мир 1648 р., що вплинув на розвиток міжнародного права загалом, був ще й першим міжнародно-правовим договором, який закріпив принцип *cujus regio, ejus religio* (чия земля, того і віра). З цього часу відбувається ґрунтовна розробка в працях європейських вчених ідеї релігійної свободи, поступово формується теорія міжнародного права в цій царині, міжнародні договори починають включати норми про свободу віросповідання.

На початок ХХ ст. ця ідея вкоренилася в доктрині міжнародного права і отримала ґрунтовне значення. Однак найбільшого міжнародно-правового захисту ідея свободи віросповідання отримала з утворенням ООН (1945 р.). У рамках цієї міжнародної організації приймається перший міжнародно-правовий документ, що являв собою каталог прав людини – Загальна декларація прав людини (носить рекомендаційний характер), а дещо пізніше вже міжнародний договір – Пакт про громадянські та політичні права (1966 р.), що закріплювали серед інших фундаментальних прав індивіда право на свободу віросповідання. З цього часу право на релігійну свободу не тільки стало складовим елементом основних міжнародних договорів із захисту прав людини, прийнятими під егідою ООН, а й увійшло до регіональних договорів із захисту прав людини (Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р., що прийнята в рамках Ради Європи (ст. 9); Американська конвенція

з прав людини 1969 р. – угода про права людини, прийнята в рамках Організації американських держав (ст. 12); Африканська хартія прав людини і народів, прийнята в рамках Організації Африканської Єдності у 1981 р. (ст. 8)) [2].

Обмеження на свободу віросповідання мають відповідати трьом міжнародно-правовим вимогам: легітимності, необхідності та доцільності. Вони повинні бути чітко виписані в національному законі, зрозумілими та гарантувати правовий захист від довільного втручання з боку публічної влади. Вони мають бути необхідними в демократичному суспільстві, під яким Європейський суд розуміє панування плюралізму та верховенства права. Держава повинна не усувати причину напруженості шляхом знищення плюралізму, а забезпечити толерантність між конкуруючими групами [3].

Держава самостійно має визначити «необхідність», проте Суд відіграватиме роль арбітра і має право остаточного вирішення. Обмеження мають чітко відповідати встановленій міжнародним правом цілі: охорона суспільної безпеки, порядку, здоров'я та моралі, та основних прав і свобод інших. Інші цілі для обмеження свободи віросповідання, навіть з причин державної безпеки, не дозволяються ані універсальним, ані регіональним міжнародним правом.

Міжнародна спільнота усвідомила, що порушення права на свободу віросповідання негативно впливає на розвиток людини як особистості та на інші її права (право на свободу вираження поглядів, свободу зібрань та об'єднань та ін.). Можна констатувати, що це право взято під охорону сучасного міжнародного права як одне з невід'ємних прав люди.

Список використаних джерел

1. Гриневич В. Минуле залишити Богові. Унія та унітаризм в екуменічній перспективі. Львів : Свічадо, 1998. 255 с.
2. Филипович Л. Правові проблеми буття релігійних меншин в Україні. *Релігійна свобода: науковий щорічник*. 2000. Вип. 4. С. 94–97.
3. Яроцький П. Визнання релігійного плюралізму – фундамент свободи совісті. *Релігійна свобода: науковий щорічник*. 1999. С. 67–72.

Іваниця Андрій Володимирович

доцент кафедри загальноправових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент

Мосякіна Ольга Анатоліївна

студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ЩОДО ПИТАНЬ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ У СТРУКТУРІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Стратегічним напрямом запобігання корупції на сьогодні є послідовна демократизація та прозорість усіх сфер суспільного життя, розвиток цивільної свідомості та активності у громадському суспільстві. Поряд із реформуванням поліції, яке відбувається за умови неоднозначних і нестабільних суспільно-політичних процесів у державі, актуальним питанням, яке впливає на ефективність діяльності поліції, є проблема протидії правопорушенням з боку самих правоохоронців.

Серед наукових праць, присвячених проблемі протидії корупції, доцільно відзначити праці вчених: С. Алфьорова, О. Бандурки, І. Дьоміна, М. Мельника, Є. Невмержицького, М. Хавронюка, В. Шамрая, В. Шванкова та ін.

Як зазначено у ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію», Національна поліція України (поліція) – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [1]. Але, не секрет, що наділені такими високими обов'язками співробітники правоохоронних органів вчиняють правопорушення. Однією із форм протиправної поведінки працівників поліції є корупція, яка не оминула відомство, що за своїм призначенням покликано боротися з цим явищем. Існування корупції в поліції та у системі правоохоронних органів загалом дає підстави вважати її вкрай